

23.10.3

(אף מפריש מן העיסה) 88a → (משנה ב) 86b

1. כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו: דברים יז:ח
2. ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: שם פסוק ט
3. ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר ירוך: שם פסוק י
4. על פי התורה אשר ירוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: שם פסוק יא
5. והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הכהן העמד לשרת שם את ה' אלהיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל: שם פסוק יב
6. ממך יצא חשב על ה' רעה יעץ בליעל: נחום פרק א פסוק יא
7. לכן הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים וישובו על אדמתם: ירמיהו פרק כג פסוק ז-ח
8. ואם כל עדת ישראל ישגו ונגעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו: ויקרא פרק ד פסוק יג
9. ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש: שמות פרק כא פסוק כג
10. וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש פאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים: שמות פרק כא פסוק כב
11. אך כל חרם אשר יחרם איש לה' מכל אשר לו מאדם ובהמה ומשדה אחרתו לא ימכר ולא יגאל כל חרם קדש קדשים הוא לה': ויקרא פרק כז פסוק כח
12. והיה השדה בצאתו ביבל קדש לה' כשדה החרם לכהן תהיה אחרתו: ויקרא פרק כז פסוק כא

I 'ג משנה: parameters of liability for ממרא (as per vv. 1-5)

- a There were 3 courts of appeal; 1 on הר הבית, 1 at the entrance to the עזרה and one in תשכת הגזית
- i If: there was a disagreement in a lower court, all members would come to outer court and present both sides
- 1 If: the lower court had a tradition, they would tell them (and that would be the end of the process)
  - 2 If not: they would all (including members of 1st appeals court) go to 2nd court and present both sides
    - (a) If: the 2nd court had a tradition, they would tell them
    - (b) If not: they would all go in to the הגדול – the source of all תורה and they would rule
- ii If: the dissenting elder returned to his city and continued teaching as he did – exempt
- 1 But: if he instructed that way for practice (הלכה למעשה) - he is liable, as per v. 5
  - 2 Therefore: if a student (younger than 40 – not yet ראוי להוראה) rules, he is exempt (נמצא חומר קולו)

II 1#ברייתא expounds v. 1

- a Who qualifies? → יפלא only applies to a מומן; מופלא → only applies to a ממך; only applies to a ממך (as per v. 6)
- b What areas included? → בין נגע לנגע; ד"מ וד"נ – בין דין לדין; דם; נדה, זיבה, יולדת – בין דם לדם; דין – למשפט; הלכה – דבר; דבר – דברי; אדם, בגדים, בתים לקט שכחה ופאה – בשעריך; עגלה ערופה and the סוטה procedure and the ריבות – הקדש and other ערכים - דברי; אדם, בגדים, בתים
- c Procedure: → וועלית – teaches that בה"מ is higher than all of א"י & א"י is higher than all lands (v. 7) – וקמת – from the המקום – the place (that ה' chooses) is what drives the severity of the punishment

III 2#ברייתא: three-way dispute regarding the scope of law which falls under the rubric of ממרא

- a ד"מ: only a law which carries כרת/חטאת, as per דבר: דבר (vv. 1, 8)
- b ד"מ: any matter which is anchored in תשב"כ but explicated by תושבע"פ – as per v. 4 (אשר ירוך)
- c ד"מ: even the minutest rabbinic law, as per v. 3

IV Story with רבא and ר"פ

- a Background: ר' הונא בר חיננא asked רבא how he would explain 1#ברייתא (above, II) according to ר"מ
- i Note: he gave ר"פ the job
- ii Answers: (based on notion that if זקן rules one way, it may lead to כרת → if he ruled against majority, ממרא (זקן ממרא, כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
- 1 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 2 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 3 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 4 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 5 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 6 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 7 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 8 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ
  - 9 (כרת) חמץ בפסח, עיבור החדש, יועץ